

Na temelju članka 63. stavka 2. i članka 64. stavka 3. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, broj: 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 16/12, 86/12 i 94/13), ministar znanosti, obrazovanja i sporta donosi

PRAVILNIK
o načinu uočavanja, školovanja, praćenja i poticanja darovitih učenika
u osnovnoj i srednjoj školi te uvjetima i postupcima pod kojima učenik može završiti školu u
kraćem vremenu od propisanoga

Predmet Pravilnika

Članak 1.

(1) Ovim pravilnikom propisuje se način uočavanja, školovanja, praćenja i poticanja darovitih učenika u osnovnoj i srednjoj školi (u daljnjem tekstu: škola) te uvjeti i postupci prema kojima učenik može završiti školu u kraćem vremenu od propisanoga.

(2) Izrazi koji se u ovome pravilniku koriste za osobe u muškome rodu neutralni su i odnose se na muške i ženske osobe.

Pojam i vrste darovitosti

Članak 2.

(1) Darovitost čine visoko iznadprosječno razvijene opće i/ili specifične sposobnosti koje, uz sustavnu potporu, omogućuju pojedincu trajno postignuće iznadprosječnih rezultata u jednom ili više područja. Iskazivanje darovitosti uvjetovano je visokim stupnjem sposobnosti, nekim osobinama ličnosti te kreativnošću.

(2) Darovitost se najčešće iskazuje kao:

- opća intelektualna sposobnost,
- stvaralačka (kreativna) sposobnost,
- specifične sposobnosti u pojedinom području ili u više njih: jezično-komunikacijskom, matematičkom, prirodoslovnom, tehničkom i informatičkom, društveno-humanističkom, umjetničkom i sportskom.

Uvjeti za rad s darovitim učenicima

Članak 3.

(1) Svaki učenik ima pravo biti identificiran kao darovit i uključen u odgovarajući program i oblik rada.

(2) Uvjeti za plansko, sustavno, kontinuirano i cjelovito utvrđivanje darovitosti i rad s darovitim učenicima uključuju:

- odgovarajuće prostorne uvjete,
- potrebnu opremu za rad,
- osiguranu financijsku potporu na državnoj razini i na razini osnivača škola za poticanje rada s darovitim učenicima,
- odgojno-obrazovne radnike u školi.

(3) U rad s darovitim učenicima uključeni su:

- mentor,
- školski tim,
- učiteljsko/nastavničko vijeće,
- ravnatelj.

(4) Mentor učenika je stručnjak u području učenikove darovitosti, a može biti učitelj/nastavnik ili stručni suradnik.

(5) Mentor:

- u suradnji sa školskim timom izrađuje individualizirani program za darovitoga učenika,
- prati i vrednuje rad i napredak učenika,
- jedanput godišnje podnosi školskome timu i učiteljskom/nastavničkom vijeću pisano izvješće o radu i postignućima darovitoga učenika.

(6) Mentorstvo je individualni oblik rada s darovitim učenicom, a uključuje kontinuirano usmjeravanje i vođenje učenika u području darovitosti.

(7) Školski tim za darovite učenike čine stručni suradnici odgojno-obrazovne ustanove te učitelji/nastavnici ovisno o predmetnom području darovitih, a prema potrebi i drugi stručnjaci.

(8) Školski tim:

- provodi postupak utvrđivanja darovitosti,
- provodi procjenu napretka darovitih učenika i utvrđuje program rada,
- u suradnji s mentorom izrađuje individualizirani kurikulum za učenika,
- koordinira i prati rad s darovitim učenicima,
- pruža stručnu pomoć darovitom učeniku, učiteljima/nastavnicima i roditeljima,
- osigurava povezanost djelovanja svih sudionika u provedbi programa za darovitoga učenika,
- sudjeluje u postupku završavanja školovanja u kraćem vremenu od propisanoga,
- vodi dokumentaciju o darovitim učenicima,
- izvještava učiteljsko/nastavničko vijeće škole o postignutim rezultatima darovitoga učenika.

(9) Školski tim za darovite učenike i voditelja tima imenuje ravnatelj škole. Voditelj tima imenuje se iz redova članova tima. Voditelj tima osigurava povezanost djelovanja svih sudionika provedbe programa za darovite učenike i vodi evidenciju o radu tima.

(10) Učiteljsko/nastavničko vijeće prati rad mentora i školskoga tima te odlučuje o ostalim poslovima vezanim uz školovanje darovitih učenika.

(11) Agencije nadležne za obrazovanje dužne su pružiti stručnu pomoć te provoditi stručna usavršavanja za osobe uključene u rad s darovitim učenicima.

Uočavanje i utvrđivanje darovitosti

Članak 4.

(1) Uočavanje darovitosti je prepoznavanje pokazatelja koji upućuju na učenikovu darovitost, a mogu je istaknuti roditelji/skrbnici (u daljnjem tekstu: roditelji), učitelji/nastavnici i stručni suradnici odgojno-obrazovne ustanove te strukovne/stručne udruge i pojedinci.

(2) Utvrđivanje darovitosti je stručan postupak procjenjivanja i mjerenja sposobnosti učenika zbog određivanja vrste darovitosti, a provodi ga školski tim za darovite učenike i, prema potrebi, u suradnji s drugim stručnjacima iz područja učenikove darovitosti.

(3) Ako pojedini stručnjaci izvan škole utvrde darovitost učenika, školskome timu dostavlja se dokumentacija o darovitome učeniku.

Članak 5.

(1) Roditelj, učitelj/nastavnik ili stručni suradnik koji uoči darovitost učenika podnosi pisani zahtjev učiteljskom/nastavničkom vijeću koje donosi odluku o provedbi postupka utvrđivanja darovitosti.

(2) Školski tim organizira postupak utvrđivanja darovitosti, a uz pisanu suglasnost roditelja učenika čije se utvrđivanje darovitosti provodi.

(3) Mjerenje standardiziranim psihologijskim testovima provode stručni suradnici psiholozi, a ako škola nema zaposlenoga stručnog suradnika psihologa, osigurava ga osnivač škole iz mjesno najbliže škole. U procjeni osobina učenika sudjeluju stručni suradnici pedagozi, učitelji/nastavnici i roditelji.

(4) U postupku utvrđivanja darovitosti koriste se instrumenti i postupci za provedbu utvrđivanja darovitosti: psihologijski standardizirani testovi općih i specifičnih sposobnosti namijenjeni za skupnu i individualnu primjenu, instrumenti za ispitivanje kreativnosti i osobina ličnosti, intervjui, skale procjena te skale za samoprocjenu. Nadležna agencija izradit će stručne upute i odrediti instrumentarij za utvrđivanje darovitih učenika u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

(5) Utvrđivanje darovitosti provodi se individualno i/ili skupno.

(6) Školski tim u provođenju postupka utvrđivanja darovitosti i rada s darovitim učenicima može tražiti stručnu pomoć ustanove koja je nadležna za pružanje stručne pomoći i provedbu stručnog usavršavanja u djelatnosti odgoja i obrazovanja odnosno nadležne agencije.

(7) O rezultatima utvrđivanja darovitosti škola obavještava roditelja i učenika koji je utvrđen kao darovit.

(8) Na temelju rezultata utvrđivanja darovitosti, školski tim u suradnji s mentorom izrađuje individualizirani kurikulum za darovitog učenika na koji učiteljsko/nastavničko vijeće daje suglasnost.

Oblici rada s darovitim učenicima

Članak 6.

(1) Učenici utvrđeni kao daroviti uključuju se u oblike rada za darovite učenike koje izrađuje školski tim te takvi oblici rada postaju sastavni dio školskoga kurikuluma koji donosi škola.

(2) Oblici rada za darovite učenike potiču posebne interese i sposobnosti darovitih učenika te im omogućuju način i brzinu učenja koji su primjereni njihovoj darovitosti, a istodobno podržavaju socijalno-emocionalni razvoj darovitih učenika.

Oblici rada za darovite učenike obuhvaćaju i:

- pristup posebnim izvorima znanja,
- rad s mentorom,
- izradu individualnih programa za učenike po pojedinim područjima,
- osigurano e-učenje u najbližoj školi u kojoj se učeniku može osigurati potrebna pomoć mentora,
- sudjelovanje na državnim i međunarodnim natjecanjima i smotrama,
- osigurana sredstva na državnoj razini te sredstva jedinica lokalne, područne (regionalne) samouprave za povećane troškove rada pri provođenju programa rada s darovitim učenicima.

Članak 7.

(1) Oblici rada za darovite učenike ostvaruju se kontinuirano tijekom školske godine, a provode se u različitom trajanju. Mogu se provoditi kao višednevne radionice, centri izvrsnosti, ljetne škole, škole stvaralaštva, istraživački projekti, natjecanja, mentorstvo i dr.

(2) Škola u skladu s mogućnostima može realizirati specijalizirane sadržaje po područjima darovitosti (sadržaji za poticanje izvrsnosti), u koje se mogu uključiti daroviti učenici s lokalne, područne (regionalne), državne i međunarodne razine.

(3) Škole mogu u provedbi sadržaja za darovite učenike surađivati sa znanstvenim institucijama, istraživačkim centrima u proizvodnim organizacijama, javnim ustanovama i drugim pravnim i fizičkim subjektima koji ispunjavaju uvjete za rad s darovitim učenicima.

Članak 8.

(1) Oblici rada za darovite učenike, kao dio školskoga kurikulumu, mogu se provoditi individualno (mentor - učenik) i skupno (mentor - više učenika).

(2) Individualizirani oblici rada planiraju se za darovitoga učenika, a sadržajem, opsegom i brzinom svladavanja nastavnih sadržaja odgovaraju njegovim potrebama.

(3) Skupni oblici rada mogu se planirati za skupinu darovitih učenika u određenom području i/ili s ciljem sudjelovanja u zajedničkome projektnom zadatku.

(4) Individualizirane ili skupne oblike rada s darovitim učenicima vodi mentor.

(5) Za povećane troškove rada mentora s darovitim učenicima škola podnosi zahtjev nadležnome ministarstvu. Zahtjev treba sadržavati specifikaciju troškova za provođenje predviđenih oblika rada.

(6) Odluku o naknadi za rad mentora donosi, svake godine, ministar nadležan za obrazovanje.

Članak 9.

(1) Predmetni kurikulum u kojem učenik pokazuje darovitost obogaćuje se dodatnim sadržajima. Obogaćeni predmetni kurikulum podrazumijeva skup sadržaja i postupaka kojima se postojeći predmetni kurikulum horizontalno proširuje.

(2) Obogaćeni predmetni kurikulum predlaže i izrađuje, u suradnji sa školskim timom, razredni odnosno predmetni učitelj/nastavnik i mentor.

(3) Obogaćeni predmetni kurikulum pojedinoga nastavnog predmeta donosi učiteljsko/nastavničko vijeće.

Praćenje napretka i rada s darovitim učenicima

Članak 10.

(1) Nakon završenog postupka utvrđivanja darovitosti škola vodi evidenciju o darovitim učenicima, sukladno članku 14. ovog pravilnika, o čemu najmanje jedanput godišnje izvješćuje osnivača škole i ministarstvo nadležno za obrazovanje.

(2) Školski tim prati rad s darovitim učenicima radi kontinuirane nadogradnje oblika rada s njima.

(3) Školski tim na kraju školske godine, a prema potrebi i češće, izvješćuje učiteljsko/nastavničko vijeće škole o postignutim rezultatima darovitoga učenika u odnosu na postavljene ciljeve, predlaže promjene oblika rada s darovitim učenikom te redovito surađuje s roditeljima.

Završavanje škole u vremenu kraćem od propisanoga

Članak 11.

(1) Daroviti učenik može završiti razred u kraćem vremenu od propisanoga prijelazom u viši razred odnosno završavanjem dvaju razreda u tijeku jedne školske godine (akceleracija).

(2) Postupak iz stavka 1. ovoga članka mogu pokrenuti: razredni i predmetni učitelj odnosno nastavnik, školski tim, roditelj i daroviti učenik.

(3) Pismeni zahtjev za pokretanje postupka uz suglasnost roditelja dostavlja se učiteljskom/nastavničkom vijeću koje o tome obavještava školski tim. Ako zahtjev podnosi roditelj, zahtjev je ujedno i suglasnost.

(4) U postupku donošenja odluke o ranijem prijelazu u viši razred odnosno završavanju dvaju razreda u tijeku jedne školske godine, školski tim prikuplja podatke o intelektualnome statusu darovitoga učenika na temelju psihologijskih standardiziranih testova, mišljenja stručnog suradnika psihologa i roditelja o socijalno-emocionalnome statusu učenika te mišljenja učitelja odnosno nastavnika i stručnog suradnika pedagoga o odgojno-obrazovnome statusu darovitoga učenika.

(5) Odluku o ranijem prijelazu u viši razred odnosno završavanju dvaju razreda tijekom jedne školske godine, a na prijedlog školskog tima, donosi uz suglasnost roditelja učiteljsko/nastavničko vijeće u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva iz stavka 3. ovoga članka.

(6) Škola je dužna voditi evidenciju o učeniku koji završava školu u vremenu kraćem od propisanoga.

(7) Škola je dužna pismeno obavijestiti ured državne uprave nadležan za obrazovanje odnosno gradski ured Grada Zagreba nadležan za obrazovanje i osnivača škole o darovitome učeniku koji je završio razred u kraćem vremenu od propisanoga radi praćenja i poticanja rada s darovitim učenicima na svome području.

Članak 12.

(1) U postupku prijelaza u viši razred daroviti učenik polaže razredni ispit razreda koji ranije završava.

(2) Ako je učenik nastavni predmet odnosno nastavne predmete svladao prema obogaćenome predmetnom kurikulumu, iz članka 9. stavka 1. ovoga pravilnika, učenik ne polaže predmetni ispit već dobiva zaključnu ocjenu iz tog predmeta.

(3) Uvjete, način i rokove polaganja razrednoga ispita iz stavka 1. ovoga članka u roku od 15 dana od donošenja odluke o ranijem prijelazu u viši razred utvrđuje učiteljsko/nastavničko vijeće na temelju odluke iz članka 11. stavka 5. ovoga pravilnika te na osnovi uvida u dokumentaciju o poticanju i praćenu darovitoga učenika.

(4) Daroviti učenik može prijeći u viši razred tijekom školske godine.

(5) U postupku prijelaza u viši razred tijekom školske godine darovitome učeniku treba pružiti pomoć u svladavanju odgojno-obrazovnih sadržaja višega razreda.

Mapa darovitoga učenika

Članak 13.

(1) Škola je dužna pratiti razvoj darovitih učenika te voditi evidenciju i dokumentaciju o darovitim učenicima.

(2) Mapa darovitoga učenika sadrži dokumente značajne za odgojno-obrazovni proces darovitoga učenika te osigurava uvid u postupke utvrđivanja darovitosti, praćenje razvoja i postignuća darovitoga učenika, u programe i oblike rada u kojima je sudjelovao, izvješća školskoga tima, opažanja i procjene te druge dokumente značajne za odgojno-obrazovni proces darovitoga učenika.

(3) Obrazac za vođenje mape darovitoga učenika sastavni je dio ovoga pravilnika.

(4) Mapu vodi voditelj školskoga tima.

(5) Osobe koje u skladu s odredbama ovoga pravilnika imaju uvid u dokumentaciju darovitoga učenika dužne su štititi tajnost podataka.

Centri izvrsnosti

Članak 14.

(1) Osnivači škola mogu za više škola na svojem području organizirati centre izvrsnosti u kojima se ostvaruju posebni oblici rada za darovite. Centar izvrsnosti vodi osoba koju imenuje osnivač.

(2) Uvjete, mjesto i način izvođenja dodanih aktivnosti centra izvrsnosti donosi osnivač škole te o tome obavještava ministarstvo nadležno za obrazovanje.

(3) Partneri centra izvrsnosti mogu biti znanstvene institucije, istraživački centri u proizvodnim organizacijama, javne ustanove i drugi pravni i fizički subjekti, o čemu zajednički odlučuju škola i njezin osnivač.

Članak 15.

(1) Za rad centra izvrsnosti osnivač škola dužan je osigurati:

- financijska sredstva potrebna za provođenje aktivnosti centara izvrsnosti,
- organizacijske, prostorne, stručne, sigurnosne i druge uvjete,
- program rada s ciljevima, sadržajima i ishodima programa,
- mjesto i način izvođenja programa,
- vrijeme održavanja i trajanje programa,
- suglasnost partnerske institucije, ustanove ili pojedinca ako surađuju u izvedbi programa izvrsnosti.

(2) Centri izvrsnosti dužni su jedanput godišnje dostaviti izvješće o provođenju aktivnosti ministarstvu nadležnom za obrazovanje.

Članak 16.

(1) Programi u centrima izvrsnosti mogu se provoditi kao moduli, igraonice, tečajevi, radionice, ljetne škole, kampovi, kreativni, virtualni, projektni i istraživački rad te drugi namjenski programi različitog trajanja.

(2) Virtualni programi izvrsnosti moraju udovoljiti propisima o informacijskoj sigurnosti te posebnim zahtjevima koji se odnose na zaštitu osobnih podataka i sigurnost uključenih učenika.

Postignuća na međunarodnim olimpijadama znanja

Članak 17.

(1) Ministar nadležan za obrazovanje svake godine dodijelit će priznanja odnosno nagrade učenicima za iznimna postignuća na međunarodnim olimpijadama znanja.

(2) Priznanje i nagrada iz stavka 1. ovoga članka dodjeljuje se za iznimna postignuća na međunarodnim olimpijadama znanja te nosi naziv „Nikola Tesla“.

(3) Odluku o dodjeli priznanja i nagrade iz stavka 2. ovog članka donosi za svaku školsku godinu ministar nadležan za obrazovanje.

Članak 18.

Danom stupanja na snagu ovoga pravilnika prestaje važiti Pravilnik o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju darovitih učenika (Narodne novine, broj 34/91) i Pravilnik o srednjoškolskom obrazovanju darovitih učenika (Narodne novine, broj 90/93).

Članak 19.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

KLASA:
URBROJ:

Zagreb, 2014.

MINISTAR

dr. sc. Željko Jovanović

MACRT

OBRAZAC ZA VOĐENJE MAPE DAROVITOGA UČENIKA**OPĆI PODACI O UČENIKU**

školska godina: _____ datum: _____

Ime i prezime	_____
Datum	_____ rođenja
Škola/razred	_____

INSTRUMENTI I POSTUPCI ZA UTVRĐIVANJE DAROVITOSTI I UOČENI REZULTATI

korišteni instrumenti i postupci	naziv	datum	identificirana darovitost		preporuka za odgojno-obrazovni rad s darovitim	sudjelovali u utvrđivanju	
			opća intelektualna	posebno područje/a		u primjeni instrumenata i postupaka	u vrednovanju i interpretaciji rezultata
psihologijski testovi							
postignuća u području darovitosti							
postignuća izvan škole							
skala procjene							
upitnici							

intervjui							
radovi (materijalne evidencije)							
ostalo							

STRUČNO MIŠLJENJE ŠKOLSKOGA TIMA ZA DAROVITOGA UČENIKA

Opis područja utvrđene darovitosti

Opis učenikovih odgojno-obrazovnih potreba

Opis mogućih otežavajućih čimbenika

Zaključak i preporuke

UKLJUČENOST DAROVITOGA UČENIKA

oblici rada		datum uvođenja	odgovorna osoba/ustanova za uključenost darovitoga učenika
	☐ individualizirani/učenikov kurikulum: ☐ obogaćen ☐ proširen ☐ akceleracija ☐ višednevna radionica ☐ vikend-radionica ☐ ljetna škola ☐ škola stvaralaštva ☐ istraživački projekt ☐ natjecanje ☐ mentorstvo		
	☐ program izvrsnosti (specijalizirani program po području darovitosti), navesti koji specijalizirani program:		
	☐ ostalo		

PRAĆENJE DAROVITOGA UČENIKA u odnosu na oblike rada		
oblici rada		
☐ primjereni	☐ djelomično primjereni	☐ neprimjereni
	Što se nije ostvarilo?	
	Zašto?	

SURADNJA		
u školi	izvan škole	
	naziv institucije, ustanove, istraživačkoga centra i ostalo	roditelji

--	--	--	--

MACT